

Täysistunto

Tiistai 8.12.2020 klo 13.59—21.57

5. Hallituksen esitys eduskunnalle riskirahoitusta alkuvaiheen pääomarahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 239/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.31 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Business Finland Venture Capital Oy on Suomen valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö. Yhtiön tarkoituksena on pääomasijoitusmarkkinan kehittäminen Suomessa korjaamalla yritysten alkuvaiheen rahoituksen tarjonnassa esiintyviä puutteita. Yhtiö toteuttaa tehtäväänsä sijoittamalla pääomarahastoihin, jotka puolestaan sijoittavat alkavan vaiheen yrityksiin. Edistääkseen alkavan vaiheen rahastojen houkuttelevuutta yksityisten sijoittajien sijoituskohteena yhtiö voi valtiontukiohjelmansa mukaisesti luopua osasta tuotoistaan yksityisten sijoittajien hyväksi.

Business Finland Venture Capital Oy:n antamien sijoitussitoumusten yhteismäärä on 64,4 miljoonaa euroa, ja sen kohderahastojen koko on yhteensä 184 miljoonaa euroa. Yhtiön sijoituskohteena olevat pääomasijoitusrahastot ovat sijoittaneet noin 250 yritykseen.

Yhtiön valtiontukea sisältävät rahastosijoitukset perustuvat sen valtiontukiohjelmaan, jonka nimi on Business Finland Venture Capital Oy:n riskirahoitusohjelma. Aikaisempi valtiontukiohjelma oli voimassa vuoden 2020 marraskuun loppuun asti. Uusi tukiohjelma on saatettu voimaan 1.12.2020 lukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolon jatkamisen mukaisesti vuoden 2023 loppuun.

Valtiontukiohjelmassa määritellään, millä tavoin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen säännöksiä sovelletaan Business Finland Venture Capital Oy:n sijoitustoiminnassa huomioiden sitä koskeva kansallinen lainsäädäntö. Business Finland Venture Capital Oy:n rahoitussijoituksiin mahdollisesti liittyvästä valtiontuesta, epäsymmetrisestä voitonjaosta, hyötyvät kohderahastojen yksityiset sijoittajat. Tästä huolimatta valtiontuen katsotaan kohdistuvan rahastojen sijoituksen kohteena oleviin yrityksiin. Sijoituksen kohteena olevan yrityksen tai siihen tehdyn sijoituksen tulee olla sekä yhtiön valtiontukiohjelman että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimusten mukainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 160/2020 vp

Business Finland Venture Capital Oy:tä koskevassa lainsäädännössä ei kuitenkaan ole säännöksiä, joiden perusteella yhtiön sijoitustoimintaan liittyvää valtiontukea voitaisiin periä takaisin, tuen maksaminen voitaisiin keskeyttää tai tuensaaja voitaisiin velvoittaa maksamaan korkoa takaisinperitylle valtiontuelle. Hallituksen antamalla esityksellä lisätäisiin lakiin säännökset takaisinperinnästä, takaisinperintää koskevasta muutoksenhausta sekä velvollisuudesta maksaa korkoa takaisinperitylle valtiontuelle.

14.34 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että itselleni oli kyllä yllätys, että meillä ei todellakaan ole ollut takaisinperimiseen liittyviä säännöksiä tähän Business Finland Venture Capitalin sijoitustoimintaan liittyen. Varmasti näitten takaisinperintäsäännösten tuominen lainsäädäntöön on oikein, ja näin pitää menetellä. Mutta sitten kun katsoin tätä hallituksen esitystä, niin siellä todetaan, että tämä takaisinperintä on kuitenkin Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin puolella tapahtuvaa, ja kun sitten katsotaan, mitkä ovat ne vaikutukset viranomaisten toimintaan, niin todetaan, että tällä ei pitäisi olla suuria vaikutuksia. No, se varmaan riippuu sitten siitä määrästä, kuinka suuresti näitä takaisinperintöjä lähdetään tekemään, mutta voisin kuvitella, että nämä takaisinperinnät eivät kuitenkaan ole varsin yksinkertaisia asioita ja siellä saattaa olla vastaväitteitä, ja varmasti sitä näyttöä ja muuta näihin liittyy. Olisin toivonut, että jos ministeri olisi vähän voinut avata tätä, että onko todellakin niin, että tässä ei ole nähtävissä minkäänlaisia lisäresurssien tarpeita ja että tämä hoituu ihan tällä entisellä mallilla.

Sitten toinen asia, mihin kiinnittäisin huomiota myöskin täällä lausuntopalautteessa, on se, että oikeusministeriössä on kuitenkin lähdetty pohtimaan sitä, voidaanko tämä laki säätää taannehtivasti vaikuttavaksi, ja tässä nyt varmasti perustuslakivaliokunta on siinä asemassa, joka tätä joutuu puntaroimaan. Olisin tietysti tästäkin asiasta mielelläni vähän kuulut, mitä ministeriössä on asiasta ajateltu, koska tämä taannehtivan lainsäädännön kieltohan on tämmöinen, voisiko sanoa, yleisen oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti toimivaan järjestelmään kuuluva kielto. Siinä mielessä aina ne kohdat, joissa tätä asiaa lähdetään pohtimaan, pitää todella huolellisesti miettiä ja katsoa, tuleeko tässä sitten jonkunlaisia erilaisia ennakkotapauksia ja muuta vastaavaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Lintilä, 2 minuuttia.

14.37 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa puhemies! Edustaja Essayah'lla oli hyvät tarkentavat kysymykset. Valitettavasti en tyhjentävästi osaa niihin vastata. Olen ymmärtänyt, että tämä lisäresurssitarve — tai sen tarpeettomuus, voisiko sanoa näin — johtuu siitä, että tämä takaisinperintöjen lukumäärä on hyvin pieni. Ja siinä on tietysti se, että nämä ovat menneet jo sen myllyn läpi, ja jos näitä tulee, niin siinä vaiheessa puhutaan ihan yksittäiskappaleista, jolloinkin se pystytään niissä Business Finlandin omissa resursseissa kyllä hoitamaan.

Tämä taannehtivuus on sellainen kysymys, josta ilmeisesti on käyty nyt juridisia näkökulmia läpi, ja olen täsmälleen samaa mieltä, että taannehtivuus on hyvin poikkeuksellista lainsäädäntöä. Muistan, että joskus olen ollut tässä talossa laatimassa jotain lakia — mutta sitäkin en suin surminkaan muista — jossa se on, mutta esimerkiksi verolainsäädännön puolella aina silloin tällöin tulee esille, että käytettäisiin taannehtivuutta, siellä on jokunen voinut ollakin. Tältä osin jätän vastauksen ja päätöksenteon sitten perustuslakivaliokunnan hartioille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 160/2020 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.